

L'Estat Català ★

PUBLICACIÓ DE ORIENTACIÓ NACIONAL

Direcció: FRANCESC MACIÀ, Diputat

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Sant Honorat, 7, pral.

LA BATALLA

Talment com s'allisten els homes que s'incorporen a un cos d'exèrcit, denen els patriotes catalans, ingressar als rengles alliberadors de la Pàtria catalana. Però una diferenciació hi és, que el patriota català té d'ésser soldat que té de combatre en una múltiple i diversa forma de batalla.

El patriota català deu batallar en el terreny moral, ideològic o doctrinari: la nacionalització dels catalans i el patriota català, deu batallar, també, en el terreny violent, enèrgic, definitiu de l'acció directa.

L'enemic dona sempre al patriota català; motiu suficient perquè aquest escolleixi la forma de combatre que s'adapta més a la seva natural inclinació.

Però, hem de dir que avui cal donar la batalla a l'enemic en tot el front: a tot arreu i amb totes les armes.

El Nacionalisme Català, ha arribat al lloc on és precis començar les grans lluites definitives.

L'estat anormal de la política de l'Estat opressor i la inestabilitat general de l'Europa, marxen d'acord vers el principi revolucionari de l'ideal català.

Ens hem aixecat de la pedra que ja feia molsa i hem donat els primers passos.

L'evolució del catalanisme s'ha marcat ben clarament vers les solucions radicals.

Així el patriota català, sens abandonar son lloc peculiar en la lluita per Catalunya; té de dedicar-se a la ineludible preparació d'alliberament definitiu.

Es en aquetsa doble tasca de catalanització i preparació on el patriota té de dedicar son màxim esforç.

Es aquí on rau l'èxit de la batalla: el màxim, l'intensiu esforç.

No pot dedicar cada patriota, una hora diària per la causa de la nostra llibertat?

Aquell company que treballa amb tu, al taller, a la fàbrica o al despatx, no el pots guanyar per la Pàtria?

Aquell anunci castellà, aquell rètol espanyol, no pots fer que siga canviat pel català?

Si ets obrer; perquè no exigeixes que siga en català el carnet del teu Sindicat? Perquè no et queixes de que se t'obligui a pertanyer a una Confederació Obrera que se li dona un determinat caràcter nacional, que no és el de la teva Nació, de la teva Pàtria? Pregunteu-los-hi si tenen per obrer lliure o per policia espanyol.

Si ets patró, si ets burgès; perquè no són en català tots els anuncis, tots els avisos, tots els documents que la llei no impideix que sigan en català? Perquè no fas que la teva indústria siga a l'alçada de l'estranger i els teus gèneres, pel seu valor no s'imposen als mercats de fora i s'importin fora de Catalunya, radiant de triomf amb el segell inesborrable de catalanitat, com feu el gran Roger de Llúria, que volia que fins els peixos duguessin marcats les barres gloriuses de la Nació Catalana?

Tu, regidor que et dius nacionalista, ja són en català les rotulacions dels carrers del teu poble o de la teva vila? El Municipi a quin pertany ja hi oneja la nostra bandera nacional? I si hi oneja l'esperit de l'Ajuntament està d'acord plenament amb aquesta exterior manifestació? Ja són redactats en català els vostres documents oficials? Quina és la teva

intervenció aprop de les "Escuelas Nacionales"? Ja saps que encara que hi mani l'Estat, tu hi pots influir quelcom i tens un marge per atenuar la seva acció des-nacionalitzadora?

Així successivament, cada patriota, d'acord amb la seva condició social s'hauria de manifestar en aquesta lluita, d'una manera ferma i irreductiblement intransigent. Es una batalla de vida o mort. No hem declarat la guerra ja? Doncs que esperem? Es que tenim d'esperar vint anys més, llevant-nos de tant en tant de matí i fer cua al col·legi electoral? Es que volen que el nostre moviment patriòtic s'envileixi a còpia de fer eleccions?

Es que per ventura, no creus en una organització patriòtica de acció radical?

Que faràs, que diràs, quan l'enemic, per reial ordre, o revòlver en mà — qui sap, com — t'obligarà treure la teva bandera, farà plegar el teu periòdic que fa tasca catalanitzadora, farà escriure en castellà els documents del teu municipi, i segellarà els teus llavis?

Està clar, l'enemic no ofegarà la Pàtria; però l'enemic pot destruir en un moment l'obra lliberadora de la Pàtria.

El teu esforç nacionalitzador serà en debades si no té al costat la salvaguarda d'una ferma organització.

Tot ço que no sigui fomentar, propagar, aquesta organització, es feina inútil i més que inútil, pertorbadora.

Es que no et sents amb vocació? Doncs amic patriota, te ni tens de sentir. Aquí rau el primer sacrifici. Tingues amb compte que en els grans exèrcits necessiten de tothom. Tu pensaràs que el teu esforç pot ésser ben humil i potser ine-

ficaç i en canvi serà realment de gran valor en l'engranatge general de la movilització.

Hem llegit en un llibre d'un escriptor base, que escriu en espanyol — nosaltres també llegim literatura castellana, si bé amb la mateixa frivolitat que vegessim una pel·lícula de Douglas Fairbanks i Mary Pickford—que en temps de la guerra, que els espanyols anomenen de l'indpendència — un subjecte anomenat D. Perfecto, ingressà a un estol de forces irregulars que es batien contra Napoleó.

L'home a més d'insignificant, era tant covard, que quan l'esquadró d'irregulars tenia de donar una càrrega se'l posava al davant i se l'açotava a cops de verga perquè no restés enrera.

Un jorn un allau de dragons francesos anava a caure de sorpresa damunt la partida espanyola. Don Perfecto feia la centinella al caire d'un bosc i veié com els seus anaven a ésser copats. Tremolant agafà una corda d'un carro pròxim i la lliga, amb les soques corpulentes d'uns arbres. Després engegà el fusell. Mentrestant els primers cavalls queien arremolinant-se en un espantós desordre. Els irregulars feren foc i pogueren lliurar-se. Quan es passà llista, faltà Don Perfecto. El trobaren sota un pi amb el crani partit pel mig.

Tu catalanista, que no ets dels "nostres" i que per casualitat llegiràs aquestes ratlles, indubtablement no seràs cap Don Perfecto, però podries ésser molt bé un senyor Esteve. I ja veus, com en aquesta inverossimil història de dia de pluja, com ço més insignificant es fins i tot, aprofitable per la causa de la Pàtria.

Cada jorn que passem ens atensem més a la hora de la lluita cruenta i despietada. El patriota català té d'esperar arma al braç la senyal dels nous embats de l'enemic. Mentrestant és un soldat que segueix batallant des del mateix front, però amb una altra forma.

En les darreres promocions de catalanistes, els vells votaven i els joves enviaven anyalment les seves composicions poètiques a uns jocs florals de Festa Major.

Avui, l'actual promoció, els vells — els que concebeixen en sentit conservador el nostre problema — voten encara i els joves s'allisten per a les futures legions alliberadores.

"Acció Catalana" va a les eleccions.

Nosaltres diem que Catalunya no en treurà cap profit d'una lluita electoral duta en el màxim de la sinceritat. Diem de pas, que tampoc creiem amb aquesta sinceritat. Els termes de la política catalana són ben clars i ben concrets. O s'és de la "Lliga" o s'és extremista. No hi caben mitges tintes.

"Acció Catalana" fa una tasca de catalanització. Molt bé, però "Acció Catalana", diem nosaltres, és una pertorbació als rengles de la Pàtria. Anem creient que per a dur-la sorgí a la política catalana, com sorgí llavors del general Polavieja, la "Lliga Regionalista" enfront de la "Unió Catalanista". Els elements extremistes que integren el nucli radical de L'ESTAT CATALA han ofert diverses vegales les seves portes ben obertes als elements de "La Publicitat"? Que els hi priva de venir-hi? Ara es diu que els patriotes hem d'anar a unes eleccions. Camí planer. Diu que ens tenim de contar. Que no s'impacientin els patriotes; ja ens contarem, ja. Ja vindrà el dia de poguer-nos contar i que serem molts més que en un plebiscit electoral.

Els herois permaneixen obscurs i ignorats. Sols en la pregonesa de la batalla, al mig de la tempesta, els veurem un moment, aclarits pel llamp i en la claror sinistre, els coneixerem.

Tot ço que no sigui màxim esforç, màxim heroisme, són paraules al vent. S'ha de convèncer als patriotes catalans, que fora de la tasca catalanitzadora sols resta aquesta.

Tot ço que així no sigui; cal dir-ho, ben alt, és una traïció que es fa a la Pàtria.

Ja ha sortit el

Catecisme del jove Patriota

Edició: 20.000 exemplars

PREU:

100 exemplars: Pessetes: 2'50

EN VENDA:

C. D. N., Sant Honorat, 7, pral.
Unió Catalanista, Canuda, 14, pral.

Missió per Catalunya

Hom demana només una major acció que aquesta que comporten els Telèmacs d'avui. Que no es visqui més d'esma. Que cada u que signi: "—jo sóc un legionari" dugui una intel·ligència sota al casc i en el cor el desig de no ésser mai vençut.—Suara ha final la guerra dels remats inconscients, dels homes no triats per a la lluita. La lluita no és finita; fou l'acció en el principi, i de suara i per sempre. La guerra omple de morts la memòria dels vius i dels pitjors, de revanches eternes; la lluita més tost diu: No he conquerit la glòria, però això et toca a tu. I pobre del qui es mogui per un desig agè de conquerir la glòria...

No som per a pregar una almoïna per Déu; som per a trontollar les valors falses, per a blasmar del fet d'una generació que no té joventuts. — El patró apar tallat als jesuïtes: covardia moral, hipocresia, ambició desterrada de després heroisme. Això ja era possible en ple segle XVIII, quan al jou de Castella, àdhuc espiritual, només es responia amb una sotsmissió. Avui les joventuts de Catalunya viuen hores semblants a aquelles hores. Avui hom no és petit davant d'Espanya — Espanya no existeix com entitat unida, dictadora sinó davant del món.

Hem sofert pregunta: — Quals gestes hom deu fer per a esdevenir jove? — No és qüestió d'aparèixer, de semblar-ho. És qüestió d'existir. Tampoc els qui ho pregunten podran existir mai: El vell Faust, arruït i estudiós, pactava amb el diable per a esdevenir jove. I el Diable, manyac, el tornava en fadri. — Però Faust fou un jove qui no era mai deixat de la mà del Diable...

Tasca de joventut no ha d'ésser imposada. Els més lliures, aquells són els més joves. Doncs, com podria ésser una semblant misèria: un jove a qui altres menen, talment que a un paralític impotent? — Hom parla d'heroïsmes, no pas d'esclavituds!

Aquesta exaltació a l'individualisme és feta des d'aquí, per tal que hi han valors qui no comporten obres per mor que hom és mancat d'un Partit esquerrà. Car és ideologia ço que manca. Els partits volen dir governament, el qual és diferent com de la nit al dia a l'idealisme absolut. El ferro al cint no pesa; pesa l'esquella innoble que el manso porta al coll.

Cada dia, cada hora, cada minut si cal, nostra llengua de foc parlarà així als joves. Els qui esperin repòs sense haver mai bregat, no fruiran repòs. El Just en parlar, deia: — Aquell qui no és amb mi, aquell és contra mi. — Els malvats, no els honorats, turmentaren al Just. Nosaltres estimem el sofriment per la lliberació, no el goig en l'esclavatge. Han dit per Catalunya: Ens plau malgrat que sigui una intermitent... Si hom té l'esperit lliure, el cos que sigui bell així mateix. I aquells que després vinguin ens segueixin l'exemple: no sofren xin turment per nova tirania.

—Catalunya és un nom i és una amada. Ai d'Ella si demà, en haver-la fet lliure, tornava contra nos! Però ara el que destorba és que aquí ni hi ha joves. Qui, entre nos, parlaria com Whitman de les fruitoses boles de sa virilitat?

COMENTARIS

FETS

Hem establert la conclusió de que Nacionalisme, com problema de llibertat col·lectiva, afecta a tots aquells que composeu la Nació, organisme natural per a quin deslliurament hom treballa. I així cada u dins la seva esfera d'acció deu maldar per a obtenir a diari una eficàcia nova a afegir en el nostre camí ascendent.

Parlàvem de que la vanitat moltes voltes rublia els nostres actes, i és cert; tan mateix els nostres èxits obtenen una catalanització tan relativa com volgueu, però que a la fi ho és de ço exterior, de la façana de casa nostra, més l'esperit quan sentirà intensament la vergassada d'un esclavatge vergonyós?

Tenim fitats els camps respectius i o hom és amb nosaltres o contra nos. Una única ànima deu alenar en els d'ací contra els d'allà. Que per vergonya de tots encara aquells que conviuen a diari amb el poble que plenament ostenta el nostre esperit, amb tots llurs defectes i virtuts, serveu per a ço exterior, per la façana a la qual ens referim una indiferència tan

mateix més vergonyosa que l'odi de l'enemic.

Plantejat com tenim enfront d'aquells que conscientment o inconscientment ens endogalen, en els nostres rengles, perquè la nostra lluita és racional, deuen formar-hi tots els fills de Catalunya que servin al menys al sentit de la pròpia dignitat.

No hi caben els rezels, ni el limità la llibertat nacional a una forma de govern. Que és plet que afecta a tots i bo i servant les característiques polítiques, filles d'un sentiment individual del problema de la vida, la Pàtria compregui-la cada u com ell vulgui, deu ésser el lloc comú de les nostres diverses aspiracions.

Que'l nostre esforç maldant per una Catalunya plenament lliure de tot jou estranger, a diari obté assenyalats èxits, mentre girats al vent que bufa remouent la catalana terra vegem aquells qui ostenten amb orgull un esperit universalista d'un conformisme, més digne encara de befa, oposats a les nostres aspiracions o servant les característiques pròpies de l'esclau.

Ara que la revolta material o sia l'armada, encara és llunyana, car no ens devem fer il·lusions, més que la revolta dels esperits cada dia és en plena poixança devem, car en tenim una absoluta obligació estricta, li-

mitar els camps quines fites no estan prou separades dels nostres i dels seus. Pregonarem a plena veu els nostres ideals que deuen ésser els de tots; exigirem una resposta categòrica als estaments de Catalunya enfront de les nostres aspiracions i en cas afirmatiu demanarem com a prova la necessitat de desempallegar-se de tota ignomínia. Car si bé servem en la nostra ànima l'empremta dels anys que portem de jou, devem aspirar a la necessària dignitat d'un poble que no vol sotmetre's per més a un afront renovellat a diari.

Cauen els ídols a l'esforç de l'activitat de proselitisme dels nostres germans i aquells que deuriem tindre el primari respecte a les formes exteriors de la nostra nacional psicologia, o ironia! serveixen amb amorós respecte, pot ésser un xic indiferent, més que no ho sembla, al ídol de l'universalisme mal entès. Al profit més proper, sense rebequeries, amb un conformisme escadusser i poca solta enfront de la revolta persistent dels esperits que ells prediquen.

Cal que parlin els obrers! ells tenen la paraula en resposta a les nostres paraules. L'enderroc de les fórmules velles obliga adés-i-ara a l'enderroc dels ídols, que ho són certament per incomprensió i per manca de contacte amb la realitat viva que és un poble.

Cant dels Teixidors a l'Espanya que va al sepulcre

Teixim, teixim—per Catalunya nostra
 nosaltres som els únics que vetllem:
 —fem per ella una tela interminable
 teixim! vetllem!

Mans i ulls aquí: és una tela blanca,
 una tela de mort que regalem;—
 tot Catalunya la regala a Espanya
 teixim! vetllem!

I la volem teixir com en un somni:
 freda com les vetllades de l'hivern;
 llarga com la misèria de la vida...
 teixim! vetllem!

I quan serà acabada, oh trista Espanya!
 ceremoniosos te la posarem:
 —vestit tot blanc per ta bellesa morta!...
 I damunt ton sepulcre cantarem.

La fe en la victòria

*Nous avons souhaité l'ère du Droit.
Prenons garde à l'ère de la Fatigue.
Mais n'acceptons aucun désespoir. L'effort
qui nous est possible nous est à nous-
mêmes inconnu. Nous portons en nos
poitrins des triomphes endormis.*

PIERRE HAMP
(La Victoire de la France sur les Français)

En la tarda grisa i plujosa, parlavem amb l'amic i parlamentari regionalista de l'afer palpitant i pregonament sentit de l'alliberació de la Pàtria.

Objectavem que la política evolutiva havia fracassat i estavem d'acord els interlocutors en aquesta afirmació. Però afegia el parlamentari regionalista, si bé és veritat que la nostra política ha fracassat; cal dir que vostès tampoc faran res. Desgraciadament — deia — darrem nosaltres no hi ha res més.

Es aquesta una afirmació que es fa sovint no solament per homes de la "Lliga Regionalista" sinó també — en diferent forma — pels novells patriotes organitzats d'Acció Catalana.

Nosaltres hem de dir, que no podem fer pronòstics sobre el resultat de la nostra organització patriòtica.

Uns i altres mancaríem a una elemental comprensió si creïssim amb un resultat victoriós i immediat.

Creure que en mig any podem crear una organització potentia seria una veritable divagació. Però ço que no es fa en mig any es pot fer en mes. Ni ens hi podem adormir, ni hem d'anar amb precipitació. És més fàcil organitzar una comunió de caràcter polític; que una organització revolucionària.

Els catalanistes radicals ens trobem amb dificultats insuperables. I aquestes dificultats les coneixen els homes de la Lliga Regionalista i els d'"Acció Catalana" i per ço creuen amb el fracàs de la nostra organització. Poden somriure, poden desconfiar. Creiem i hem dit moltes vegades, que les primeres batalles les perdrem. No sabem tampoc com es desenrotllaran aquestes batalles — millor dit — escaramuces — ni en quina forma es plantejarà definitivament la lluita. Per això encaminem el nostre primer esforç a guanyar l'esperit dels nacionalistes. El primer obstacle que tenim és aquesta poca fe en les accions heroïques. Les propagues orals i escrites de la política evolutiva, han fet del català nacionalista un home excessivament "assenyat" que creu en poques probabilitats d'èxit el sacrifici. L'acció política de la "Lliga Regionalista" ha produït als rengles del Nacionalisme Català, no sols una clara desviació de la essencialitat nacionalista, sinó que ha ofegat les pures i naturals vibracions del patriotisme. El seny s'enyorà de les joventuts intel·lectuals calades i aquestes encomanaren al gros públic catalanista des dels periòdics, en el "meetings" i les conferències el mot maleït de castrament. Fill pur d'aquesta doctrina conservadora

de la Lliga — aparentment o no — En Bofill és la continuïtat íntegra, absoluta d'En Prat de la Riba.

Mes aquesta política evolutiva havia anat a l'ocupació de les associacions patriòtiques, en les poblacions rurals, totes elles nascudes i provinents del foc immaculat de la Unió Catalanista. La política evolutiva les usurpà i les convertí en baluards electorals, embrutint-les amb les més repugnants conxorxes amb enemics declarats de Catalunya, desvaneixent en elles, foragitant-li l'esperit pur i íntegre de la Pàtria.

Aquesta tasca embrutida és la que es pot ventar la Lliga Regionalista d'haver aconseguit a Catalunya.

Ens trobem, doncs, els catalanistes radicals, amb una preparació del terreny patriòtic, no gens propici a la nostra acció. Però, amb tot i això, els vells patriotes de la ciutat i de la muntanya i els joves que ja s'han desentés de "seny" i bramegen per la "goçadia" — com ha dit fa poc el delecte amic doctor Riera i Puntí — s'allisten als rengles patriòtics. Com és, doncs, que malgrat tot seguim avant? Seguim avant perquè tenim fe en el poble de Catalunya. Per això els polítics són els que no hi creuen ni tenen fe en el poble. Ells l'han pervertit en les lucubracions baixes i rastres. Ells han desenganyat als fidels seguidors; en les tortuositats laberíntiques de la política. Ells han menat el mal exemple i han donat el pecat d'escàndol. Quin dret teniu — replicàvem al parlamentari regionalista — de fer retrets al poble; perquè no protesta amb virilitat i no se subleva contra aquests nomenaments d'alcaldes de R. O. — per exemple — si sap per endavant que vosaltres regionalistes us veneu a l'enemic a qui ell es té de sublevar?

Diu En Pere Corominas; que la vida no és res sense una dolça il·lusió.

Aquesta és la dolça il·lusió que mena les noves joventuts. En elles rau la nostra esperança. Als seguidors fidels hi volem afegir l'esforç de la nova generació. Ella tindrà l'ensenyament, o l'esperència de l'inutilitat de moltes coses i el seu amor a la Pàtria rajarà pur i verge; damunt les hosts catalanes, com les llengües de foc descendien damunt els caps dels apòstols de Jesús.

Al sortir la publicació nostre, en el primer nombre, diem que ja havíem trencat una tradició.

Realment per primera vegada un sector catalanista es declara per l'acció directa.

Però la feina dura, difícil més que totes, és aquesta; la feina present d'anar guanyant voluntats per la tasca abnegada i heroica.

Es molt planer guanyar catalans per la Pàtria. No ho és pas tant guanyar patriotes que s'ofereixin sencers vers el camí del sacrifici.

Nosaltres no hem perdut la fe en el poble català. Sabem que encara que estigui arrelat en l'ambient confortable de la vida, hi haurà sobradament homes romàntics i idealistes; que sabran rompre la tradició egoista i material dels catalans de les darreres anyades.

Estem segurs que de catalans que es batin per un ideal i per un ideal tant

nobilíssim com el nostre, en l'hora de la lluita en sorgiran moltíssims. Però lo difícil és en l'organització trobar homes de temperament fort que sàpiguen sotjar o sobrepassar els vaibens de totes les dificultats.

Es més difícil l'organització que la batalla.

Però, per de prompte, tenim ja nuclis constituïts als pobles de la Pàtria; que independentment de l'organització central treballen entre els patriotes.

El Nacionalisme català, va al recobriment de les posicions perdudes. I homes voluntariosos que s'allunyaven de la farsa política, s'acosten a la nostra bandera i juren defensar-la a ultrança. Una estranya commoció remou l'ànima dels patriotes i tot fa esperar que lo més fort de la lluita els catalans, no masells, no botiflers, són més dels que ens penssem.

CROQUIS

La sang torna a ésser vessada pels carrers de Barcelona i mercès al lliberallíssim caire dels governants que patim, els assassins perduren a la penombra, al aguait, per a poguer novament colpir, amb la seva arma innoble, una altra vida.

La pornografia més repugnant impera per la ciutat per esplai dels qui tenen al seu càrrec el deure de combatre-la.

Un ministre, investit de la més alta jerarquia jurídica, talment com un modern "Diego Montes", protegeix el furt i el legalitza; vegi's sinó el decret dictat amb motiu d'aquells tapisos propietat de la Generalitat de Catalunya i que un di en foren sustrets per a passar a poder d'una institució "oficial".

Deixem de banda els infelïços lladregots perduraris, sense carrera, ni títol, ni delegació que pululen per la ciutat fent talment, com un vulgar ministre, oposicions per a apoderar-se d'una cartera.

Això i altra cosa són els programes de govern, posats a la pràctica, amb que ens protegeixen des d'allí dalt aquesta aixam d'estadistes antidiluvians i que nosaltres, malgrat tot, suportem amb aquella santa resignació tan espanyola.

—Es arribada ja l'hora de que l'home de negocis pensi més amb el cor que amb el cap. Que l'artista i el literat abandonin d'una vegada per sempre més l'etiqueta, sigui dels veïns de la dreta així com de l'esquerra, que si Déu ens ha donat un cel, la mar i les muntanyes per a fruit-los, plasmar-los i cantar-los, fem-ho per compte propi, que ja som prou grans per a poder caminar sols, sense pollera.

I si així no obren tots els estaments, cada un dintre de la seva esfera d'acció, ben aviat la fetor d'aquesta podridura que adés i ara ens remet a la nostra consignació des de la capital de la pàtria dels "siete niños de Ecija", ens esforcem i ben aviat no tindran preu els balcons de la nostra Generalitat i de la Casa Comunal per a fruit de l'espectacle "ultrapatriòtic" d'una "capea".

DIVISA

L'HEROI

Sota l'alzina fronda
ha caigut ferit
l'envolcalla la boira
i avença la nit.

—Adeu, oh dona amada,
que sota'l portal rodó
de cara la mar blava
vas fer el darrer petó.

—Adeu, oh Pàtria meva
adeu, oh llibertat!
la terra esclava encara
ja revindrà aviat.
La sang que's vessa
és el millor escrit
sens tu, els savis de la terra
no n'haurien reeixit.

La boira devalla
se n'entra la nit
allí baix passava
l'esquadró enemic.....

I el poble si se'n aparta, aviat ja no se'n apartarà, perquè li diuen que el nacionalisme és estret, estret...! I si que ho és i molt més de ço que es pensen els estrafalaris de la llibertat, estret; però no vol dir anti-progressiu ni anti-humà. Està clar que és estret, que no s'hi pot passar així fàcilment. És més estret que el forat de l'agulla de cosir pel que abans que un ric hi passarà un camell. Que la passarà fins l'orifany abans que la taifa de professionals de la política, que no saben ço que és la vera llibertat i reneguen de la personalitat pròpia.

Dr. D. Martí i Julià

La llança de D. Quixot

Pels camins, on s'arrossega vagorosa i perduda l'ànima espanyola, tornarà a aparèixer novament la llança centenària de Don Quixot.

Hem sentit el terrabastall dels elms i les coraces i sota els astres rutilants, en les nits silentes de les estepes castellanes ha bramat, com alarit de victòria, l'ase de Sancho Panza.

Es diu que una nova història de Espanya va a recomençar. Ja es fa la bandera — penó morat de Castella — i s'ha concebut la llegenda.

Es una tradicional i lloable llegenda si fos sempre veritable: "desfacer entuertos".

S'ha dit també el mot que segella el plà de batalla: "tracia".

Trobem el mot en el diccionari castellà; però ens sembla que la filosofia del mot no té gaire de castellana.

Un esperit estrany i enigmàtic auriola aquesta nova allau resurgent. L'espasa és castellana; però la mentalitat que la mena porta escrita en el front la voluntat ancestral de Ignasi de Loyola.

Després de la posta d'Annual; s'aixequen pàlids i incolors els raigs d'una nova Espanya amb tota una gama imprecisa — però molt espanyola — d'una terra que retorna, altra volta, als temps de Carles IV i Ferran VII.

Siga com siga es tornarà a una nova resurrecció d'Espanya. Aviat es desplegaran les banderes i es desenvainaran les espases. Hem llegit — sota el marge on tot just rebrota la ginestera — el manifest "tracista" on entre altres coses esgarrioses és diu que hom pel sol fet d'ésser catalanista "merece pena de muerte". Naturalment, encara que erem sota el sol de migdiada, hem posat pell de gallina.

El "tracisme" vol un apassionat moviment d'opinió ortodoxament espanyol.

Des dels torejadors a les casernes i des dels "merenderos" a les secretaries dels palaus bisbals, tota Espanya es commourà en una forta vibració i s'allistarà a les noves banderes.

S'han obert les portes dels bells blasons i s'ha trucat a les tombes milenàries. Els estres guerrers es despengen de les parets pol soses i entrenyidades i les "majas" de "la tierra de Carmen" han desat sota la mitja de seda blanca la na-

vaja, que amb l'inscripció de "viva Espanya" té d'ocir als patriotes catalans.

Pobres de nosaltres! Ja no farem ni un "miting" ni podrem donar cap més conferència. Revolver en mà es desfaran les nostres reunions públiques i es treurà la bandera catalana d'associacions i ajuntaments que fins ara han tingut aquesta gosadia.

Ço mateix passarà a la vella i noble Euzkadi i en la dolça terra del saudisme i de Rosalia de Castro.

Catalunya, Euzkadi i Galícia — però sobre tot Catalunya — rebran els embats de l'allau espanyola.

Tots finirem al mig d'una terrible venjança que no passarà fins que siga occit el darrer patriota. Després un cop consolidada la "unidad nacional", la "tracia" aixecarà els seus exèrcits per estendre's en nous dominis. Abd-el-Krim té de pagar molt cara la feta d'Annual. Però, diem nosaltres, qui serà aquest Mussolini espanyol? Qui serà aquest "gran capitàn" d'aquest exèrcit de clergues, "bailaoras", militars i cobradors de tramvia? Qui assumirà la responsabilitat d'aquesta dictadura espanyola? Els fets ja parlaran. Mentrestant nosaltres, anem tranquils i impertorbables a la nostra feina. Som quasi ja al temps primaveral i rebroten els arbres i l'herba cobreix la terra humida. Els pins, dalt les serrallades, canten al vent la cançó rediviva de les coses que jamai moren. La tenora del gran "Pep Ventura" ressona altra volta per les valls de la nostra Catalunya portant a la nostra ànima una fortitud i una voluntat patriòtica que jamai — ni En Prat de la Riba, en sa Nacionalitat Catalana — haviem arribat a superar.

Tot refloreix i tot Catalunya, torna a la vida nova; però també rebrota en esclatant puixança la sang dels catalans.

Ai del primer tret que ressoni en la pau de les valls! Si les seves dones s'amaguen la "faca" sota la mitja, les nostres ja aprenen en la feina noble i alliberadora.

Aquestes campanes de Pasqua, diuen que una joventut ferma i vigorosa resorgeix en tots els àmbits de la Pàtria! I diuen també que la paciència i mansuetut dels catalans és ja a les acaballes.

...

Acció nacionalista

En els números successius esmentarem en aquesta secció els actes de propaganda patriòtica que tinguin lloc en tots els indrets de Catalunya. Aquesta secció, no durà les ressenyes dels actes — per això existeix un diari nacionalista — però sí que controlarà les noves referents al moviment lliberador de Catalunya.

Pàtria i Llibertat. — Granollers. — Corresponem fraternalment al salut que aquest nou confrere nacionalista radical, endreça en son primer número. Pàtria i Llibertat, fa espèggar al vent, la seva bandera al mig d'un tros de Catalunya que serva encara el segell de l'esclavitud vergonyosa.

Desitgem que lliuri amb èxit grosses batalles per Catalunya i pels homes de Catalunya.

Casal Nacionalista. — Guinardó, barri extrem de Barcelona, també ha alçat la seva bandera de catalanitat. Lloc social magnífic, i amb espaioses sales per escoles catalanes.

Resorgiment. — Buenos Aires. — Reprodueix dos articles de L'ESTAT CATALA, i parla preferentment de la campanya "A. B. C."

Solsona. — El senyor Cambó, fou xiulat estrepitosament en aquesta ciutat amb motiu del seu viatge electoral a favor de la candidatura del senyor Amós.

Nuclis de joves catalanistes radicals, recorren els vells carrers de la ciutat muntanyesa, amb entusiasta manifestació patriòtica. Una bandera catalana amb l'estel guaiador i lliberatiu els menava. Salut; joves companys! Qui sap si el primer crit alliberador es donarà a les vostres muntanyes!

Casal Democràtic Nacionalista. — Barcelona. — Es possible que passades les festes de la vinenta Pasqua, hi dongui al lloc social d'aquesta entitat fogar dels nacionalistes radicals, una conferència el valent propagandista radical Aristedes Danyans.

Inútil dir que la conferència serà interessantíssima.

Jo desitjo, i vui — així ho puc dir com a President de la Unió Catalanista — que els joves nacionalistes en tots els actes de la seva vida siguin sempre un exemple de ciutadans de la nostra Terra. Tenen d'ésser com a neòfits de la gran religió de la Pàtria, que servint-la sincerament, no enganya mai. Fèu un culte de la idealitat de Catalunya i del propi perfeccionament. Quan Ella hagi triomfat, podrà haver-hi com tots els pobles tota mena d'homes, però avui tots hem d'ajudar-nos per a la magna obra: tenim d'ésser perfectes en tota l'integritat del nostre ésser.

Jo vos dic que encara no he vist cap patriota en aquest sentit. Entusiastes, sí, molts; però la major part de les vegades dessota d'aquells entusiasmes no hi havia l'idealitat de la Pàtria; per ço alguns d'aquells entusiastes li han fet traïció i avui no sols resten indiferents sinó contraris.

Dr. Martí i Julià

La doctrina dels Joves de Catalunya

Idealitat i sacrifici

Veus aquí la vida triomfant.

Idealitat, sense aquesta, l'home és un ser despreciable, ple de misèries i de imperfeccions. Sacrifici, l'home incapaç d'aquest, és una llàstima de consideració, indigne d'ell mateix.

Idealitat i sacrifici. Oh! les màgiques paraules, l'interna bandera que aplega en una sola Pepopeia més petita i la més gran!... Benhaurats els pobles posseïdors d'aquesta duolgia santa i vivificadora, d'ells serà la glòria i la plenitud.

I nosaltres, el catalans, no sentim l'intensa fruïció d'aital benaurança?... Malaurats! que'l corc de l'esclavitud encara ens rosega l'ànima!

— Vosaltres voleu ésser lliures?... — em feu cert dia, un home de nacionalitat sèrbia. — Quina llibertat més especial... més beatífica... Primer haveu de alliberar-vos de vosaltres mateixos, això és de l'instint de conservació, que tots porteu arrelat, com una mena d'egoisme casolà, la culpa principal és dels vostres poderosos, tant insensibles i degenerats... quin "seny" més mal entès...

Així parlà aquest home, que revela la integritat d'un caràcter, i un desinterès noble que acostumem a veure als altres pobles. Pensem-ho una mica; i si l'ensopiment és tant fondo, no pot existir d'aquí endavant...

¡Quin fàstic aquells homes que encaminen tots els seus actes per obtenir una posició social per la seva família... i no es senten masclés desfent-se d'ella en un esclat heroic; i per no saber agermanar l'amor a la llar i a la Pàtria, que és lo mateix, titllen de "caps calents" a la joventut ardida i generosa, com si fos una innocentada la vida de les nacions, miserables! indignes de perpetuar la raça, que deshonren i podreixen! A eixos

tals signeu-los amb el dit, ara que s'atansa l'hora de la depuració, no tenen el dret de viure al costat de ningú.

Idealitat i Sacrifici, els pobles forts ens ho ensenyen...

¿Quina és la teva idealitat oh, català que llegeixes?... ¿quin serà el teu sacrifici? Para un moment de la teva vida que val una eternitat, i escorcolla la feblesa de la teva ànima?... Si és així, no acabis que tota la força d'una convicció i tota la grandesa i dissort d'una Pàtria et maleirà... una altra vegada... Si no és així, si sento glatir el teu cor pregonament i endevines el preu del teu cadàver sagnant, llavors benvinguts sis amic i germà... que els nostres cossos bé es trobaran en l'ardència d'unes hores, o en la tragèdia gloriosa d'uns instants de cara al cel, i en una mateixa barrancada... Idealitat i Sacrifici.

Veus aquí el lema de la victòria. Davant tanta petitesa d'esperit i de cor, hem d'engrandir i "afirmar" el nostre Ideal, mitjançant el Sacrifici... Oh, joventut sempre digna, sempre noble, puríquem d'un cop la nostra Bandera, embrutida per tantes covardies i iniquitats, els blancs ja els sabeu, a l'un costat els traïdors i els enemics a l'altre...

Davant tanta petitesa d'esperit i de cor, formem el quadre dels herois dels escollits i obrim el camí del Sacrifici que senyali el deure a tot un poble...

Sapiguem vèncer la mort... la dolça mort, que farà revivre a una Pàtria.

Separatistes a mitges

El senyor Rovira i Virgili, d'Acció Catalana, té anunciada una conferència a Terrassa. Si n'hem de creure l'enunciat, segons la premsa, el senyor Rovira i Virgili tractarà, evidentment, de posar d'acord la seva actuació passada — i la dels seus amics — amb l'actual, refrenant les estridències nacionalistes entre les quals vingué al món el nou partit d'Acció Catalana. El senyor Rovira i Virgili parlarà de que "el separatisme no és l'única solució ultra-federalista, i de les solucions entre el federalisme i la separació absoluta."

Es un pas enrera. No ens sorprèn. L'esperàvem. Veurem quines solucions intermitges entre el federalisme i el separatisme ens presenta el senyor Rovira i Virgili. Sembla que en té varies. Sempre quedarà, però, que Acció Catalana no pretén la separació absoluta. Es separatista a mitges.

Anotem aquest pas enrera, que separa una mica més Acció Catalana de nosaltres i l'aproxima una mica més a la Lliga, d'on va venir. Altres haurem d'anotar-ne, segurament. Acció Catalana, partit d'intel·lectuals i de gent adinerada, podrà lluitar amb unes magnífiques armes, però no donarà mai cap batalla perillosa.

Per separatistes a mitges ja en teníem prou amb la Lliga. Els seus dissidents no sabem perquè se'n separaren. Veritat és que no se'n separaren del tot, per a no ésser sepa-

ratistes del tot en res. Continuen en bona intel·ligència, i és lògic: s'assemblen massa.

Si en l'ordre social, polític i religiós són idèntics, si Acció Catalana fa seva l'obra cultural de la Lliga i en sotscriu "Pobra de govern" i uns i altres vacilen entre la fórmula federativa i la separació absoluta, en què dissenteixen? Perquè se separaren?

Nosaltres havíem esperat que Acció Catalana vindria a ajudar-nos a organitzar la sola acció alliberadora de Catalunya: l'acció violenta. Després hem vist que no era més que un altre partit, amb bandera catalana, al servei de molts interessos.

Se'n convenceran alguns amics que s'hi han deixat caure?

ESTAT CATALA

Sortirà quinzenal
 Subscripció a Catalunya
 3 pessetes semestre

S'admeten donatius per a estendre nombres francs

ESMENTADOR

NACIO CATALANA

Revista de Santiago de Cuba

El "Crit de Yara" encengué la metxa de la Revolució Cubana. La Federació d'Entitats Nacionalistes pot fer sorgir la suprema redempció de Catalunya.

La campana de "La Damajagua" va ésser la que va donar el primer tritlleig per a cridar a un grup de fills de Cuba, que havia sonat l'hora sagrada d'emancipar-se d'Espanya.

La campana de l'Ingeni "La Damajagua" va fer acoplar a un nombre de patriotes, que sentien l'orgull de dir-se cubans perquè de cop i volta destriessin els grillons que tenien esclavitzat l'Ideal del Poble Cubà.

I amb el crit de Visca l'Independència de Cuba! allí es va encendre la metxa que més tard va fer explotar la Revolució. I aquella jornada gloriosa, aquella data heroica, els nacionalistes de Cuba la consideren la més rememorativa, perquè sense ella no podrien tenir l'orgull de dir-se cubans, i nosaltres els nacionalistes catalans que sentim les mateixes freturances d'emancipar-se de la dominació amb ells ens agenollem davant l'Altar prosseguint la lluita a sang i a foc, a fi de que amb els esforços de la Seu, a trenc d'auba, pugui anunciar davant del món, l'hora solemne de que Catalunya ha reconquistat la seva Independència.

I aquesta visió es convertirà en realitat, perquè de la Pàtria, ens arriben veus de fortitud, alarits d'impaciència, ventijols d'esperança, que ens obren el pit. Els nostres germans de Catalunya, una escollida representació del parer fermament nacionalista popular de la terra aimada, ha aixecat la seva veu cridant a la munió esmaperduda rera el fracàs de les pessebreres figuretes "intervencionalistes".

S'han organitzat una tanda de conferències, i son esclariats els encarregats de donar-les com pa beneït, al poble que té fam de llibertat i de justícia, i espera amb deliris dantonians, l'hora de fer-se amo i senyor dels seus destins, posseïdor irrefragable de lo que Natura li té assenyalat, del pedaç de terra que li dona junys i setembres esplèndits, tramuntanes i llevetjos, cel pur Sol paternal, tempestes sanitoses...

I simultàniament, els mateixos alarits d'impaciència coven els catalans que resideixen en aquesta hermosa perla antillana, com ho demostra la constitució de la Federació d'Entitats Nacionalistes Catalanes de Cuba, de quines deliberacions serenes i patriòtiques, podria sortir-ne la foguera que encengué la metxa a les frisances que han fet esclatar les odioses oligarquies lloques del malestar entre els homes, que pretenen matar en nom d'una bandera que no és la nostra, el nostre civisme, el nostre amor vers Catalunya, la nostra segona mare, i seriem mals fills si, al compàs del aleteig de les ales del cor seu, magnífic, no sentíem resonar en el nostre esperit les dolors maternes, els sofriments produïts per tants matricides com veïem els nervis encrespats, escampats per les brunes planes de la Història.

Es llei de vida que es medeixi el valer d'una conquesta, pels esforços que s'han hagut de posar a contribució, pels entrebancs salvats fins a la plena possessió de la cosa somniada. La mare estima més al fill perquè el fill li ha adolorit les entranyes, i és més estimat aqueix fill com més palesa és la costeruda via del seu martirologi, via empedrada de malalties, decepcions, desviacions del enteniment...

I si una mare és això, i si la mare que ens ha donat la vida pot comparar-se a la segona mare que ens ha favoregut amb els elements que han desenrotllat degudament la nostra vida externa, ¿com no hem de sentir les alternatives de la desfeta i la victòria que son consubstancials amb el modo d'ésser íntim, amb arrels fondes al pit dels nostres germans catius? Com no hem de rebel·lar-nos contra els lladres minant les escasses llibertats conquerides, adormits extàtics enfront l'atemptat de l'enemic de la seva independència política, dels naturals moviments de la seva musculatura de l'ànima?

Per xo el moviment verament nacionalista que es desenrotlla a Catalunya i més que enlloc a Barcelona, centre d'atracció, roda caterina del moviment reivindicador de la nostra nissaga, ens ha omplert d'alegria pregona, perquè això farà pendre més braó encara als elements que dirigeixen la Federació d'Entitats Nacionalistes, perquè com més aviat millor ens trobem de l'Ibsen: "Tots els camins que pugen, arriben al cim" i com que els noms dels amics que han organitzat l'Assemblea de Delegats són garantia plena de l'eficàcia de la nova sembrada el bancal prolífic de les nostres idealitats nacionalistes... ¡al cim arribarem!...

Crida als catalans

A les portes d'Europa, sortint de la Catalunya i endintant-se cap a França, hi ha el Rosselló amb gent de la nostra niçaga i de la nostra parla amb la qual ens hi lliga una solidaritat fraterna.

Perpinyà és un redós amable i segur que els catalans tenim quan l'amor a la Pàtria o les quimeres de la vida ens obliguen a deixar el vell solar de Catalunya.

Aquí a Perpinyà hi ha una població emigrada de catalans no inferior a 12.000 individus, la majoria gents treballadores que han deixat la mare Pàtria per refer la seva vida vora els seus germans del Rosselló.

La permanència, aquí, d'una tan nombrosa colònia catalana és un element de inestimable vàlua moral per estrènyer les llaçades de germanor entre els catalans de França i els catalans d'Espanya.

Aquesta colònia catalana e manté dispersa perquè no s'ha pogut aplegar dessota una organització que coordini i reguli la seva cultura, del seu benestar i del seu anhel, ha sigut ara l'esperança d'un grapat d'homes vinguts de Catalunya, fundadors i mantenidors de l'actual Casal Català perpinyanenc.

Aquest, per a viure dignament, ha de posseir casa pròpia, crear interessos, actuar amb independència: sols així podrà la seva acció tenir verdadera transcendència per a Catalunya i segura utilitat per als catalans d'aquí.

Treballadors, la majoria de nosaltres, no podem arribar amb els nostres cabals solament a l'adquisició del Casal on vivim. Rics d'ideals i pobres de diners, necessitem l'auxili dels patriotes d'arrèu del món per a que la nostra obra sigui fruit del sacrifici de tots i sigui completa.

Per Catalunya — poques vegades invocada, potser, amb tanta fè i llealtat com ara — per Catalunya us demanem que ajudèu els catalans de Perpinyà i que no els hi negueu l'auxili que necessiten per a bastir dignament el seu Casal.

Catalans, ajudeu-nos a fer el Casal Català de Perpinyà!

Perpinyà, 4 d'Octubre de 1922.

Els donatius s'enviaran a les entitats següents, totes elles impulsores decidides de la nostra obra:

"Unió Catalanista", Canuda, 14, Barcelona.

"Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana", Archs, 1, Barcelona.

"Lliga Regionalista", Plaça de la Cucurulla, 4, Barcelona.

"Acció Catalana", Trafalgar, 14, Barcelona.

"Casal Català de Perpinyà" (França).

CONCEPTES

Baix dos conceptes fonamentals de llibertat lluita l'home; la finalitat d'aquests dos conceptes, essencialment humans, afirmen la lluita i l'home, incorporant-se a sí mateix, esdevé la força que tot ho logra, arrastrant darrera d'ell totes les conveniències acomodatives que esdevenen negació, quina finalitat l'anulen com a ser lliure.

Aquests dos conceptes no són altra cosa que la llibertat de l'home en el sentit més altament significatiu de ser superior i únic, i del ciutadà, en el sí de la col·lectivitat, baix tots els seus derivats ètnics. L'home pot considerar-se baix dos conceptes: l'individu com a ser i el ciutadà com a component poble.

La llibertat de l'un va aparellada amb la llibertat de l'altre, car l'home, isolat, no esdevé mai una modalitat biològica, per quan l'home, ser sociable per necessitat, no s'avé a l'isolament que anula, en graduació descendent tota aquella acció dinàmica que li

dóna voluntat, pel seu perfeccionament finalitzador, en el doble concepte, d'home i ciutadà.

La psicologia de la Humanitat, estudiada en lo més profund de la seva ànima, sempre dona el mateix resultat: la set de predominació, o, més ben dit, de tiranitzar, i com que la tirania tant la sofreix l'home, in dividu, com la col·lectivitat, poble, veu's aquí per a que, baix dos conceptes fonamentals de llibertat, lluita l'home.

La col·lectivitat, poble, per si sol s'afirma una personalitat ètnica que cap força logrà mai desfigurar, per quan la força, creada per a satisfer els instints brutals del homes, no ha sigut mai una raó, per a imposar-se a lo que la naturalesa crea com a distintiu armonitzador, en la vida social dels homes.

L'ànima col·lectiva dels pobles, quina característica s'observa en totes les seves manifestacions, sap imposar-se quan una mà barroera intenta borrar la seva fisonomia característica ben seva, car l'ànima dels pobles posseeix una força que mai cap altre ha vençut, quan ella s'ha decidit a defensar lo que la naturalesa li ha donat, com a segell personalíssim, que distingeix uns pobles dels altres.

Lo mateix es distingeix en l'home com a component integrant del poble.

L'home cerca també una llibertat que se li nega, i se li nega, precisament, sense pensar que no existeix col·lectivitat poble sense individu, home.

Continent i contingut no poden isolar-se, causa i efecte s'uneixen en, llaços indisolubles, el poble i l'individu són una sola cosa, i quan un poble es veu tiranitzat, tiranitzat es veu també l'individu que el forma, i mai els homes que lluiten per la llibertat dels pobles, han d'oblidar que homes són, i no, en perniciosa paradoxa, han de cercar la llibertat de la col·lectivitat, negant la del individu, car, cal, en els moments suprems d'actuació finalitzadora, recordar lo que en principi dic, això és, que, baix dos conceptes fonamentals de llibertat lluita l'home, i l'home, en les seves lluites, no pot ni deu negar, car ell és l'afirmació absoluta de totes les coses.

D'aquí X anys

No's pararan en barres.

A nosaltres, els d'aquesta generació, ens pendran per uns mecs.

¡No s'hi faran pocs tips de riure a les nostres costelles!

Volien la llibertat, diran, i la demanaven a l'escarceller.

¡I ca, homes!

Si ha d'esperar que l'escarceller li obri la porta!

Quan el prèu està avorrit i té ganes d'anar a pendre la fresca, fuig de la presó.

Havien arribat a un grau tal d'astorament que ni les mestresses ni els caps de família gosaven parlar en català davant una criada espanyola.

On s'es vist!

A una criada se li ha de parlar en català, per espanyola que sigui.

I a la que no és criada tres quartos del mateix.

I si no li agrada que ho deixi.

Que's busqui colla.

Anem a dir que a una criada espanyola no se li ha de parlar ni en català ni en espanyol. Perquè ja no's té.

De ponent, ni vent ni gent.

Les filles i els fills de... casa bona parlaven en espanyol perquè fa més fi.

Desvergonyits, més que desvergonyits!

Que n'ha de menjar de plats de sopes l'espanyol ans no pugui fer la pols al bell catalanesc en gràcia, distinció i gentilesa!

El que hi ha és que com desconeixen a fons l'un i l'altre idioma tant grollers són i tan fan riure als esperits cultes parlant en català com en espanyol.

"Igual passava en molts col·legis de "Padres" i "Madres" i "Hermanos".

Sobre aquest particular tenien més culpa els grans que els petits.

Uns i altres eren uns gallines, per això.

Els nois i noies perquè hi anaven. Els pares perquè els hi feien anar.

Que no hi havia altres col·legis tan ben muntats?

Perquè no els muntaven ells? No muntaven fàbriques i music-halls?"

La canalla i els homes fets tenien més dificultat en llegir o escriure en català que no pas en espanyol.

Sobretot en el ram d'escriure no s'amalota.

Els poca latxes!

Perquè no n'aprenien.

No hi havia qui n'ensenyés.

Que s'ha aprenuessin sense mestre.

Estaríem ben guarrits que tot quant ens cal saber esperessim que ens ho ensenyessin els altres.

Amb diners de catalans bastien magnífics edificis per escoles catalanes. Els aixerrits de Madrid, acabades les obres, venien tots satisfets i s'hi instal·laven com a cal sogre... i de la Farigola, Pere Vila, Baixeres,... en feien escoles espanyoles.

Ho provessin ara!

Hom fa edificis pagats per catalans i destinats a escoles catalanes? Doncs nosaltres respectant la voluntat dels donadors hi implantem mètodes pedagògics i mestres catalans.

Abans que serveixi de baluart contra la cultura i la llibertat de la Pàtria calem foc a l'edifici.

Es planyien que en moltes esglésies, sobretot a la capital, i sobretot en les grans diades prediquessin en espanyol.

Però ho aguantaven.

Quan la seva obligació era posar-se drets respectuosament, i amb el mateix respecte sortir al carrer i deixar a l'apostol caragrat que prediqués als bancs o als peixos de la platja.

No hi ha a Barcelona capella francesa, capella anglesa?... doncs que hi hagi capella espanyola.

Ja els hi deixem tenir, vaja.

Que diantre! Al capdavant també hi ha el consolat d'Espanya.

Diu que la majoria de cases de comerç anunciaven els articles en espanyol.

Això avui fora impossible.

Perquè si un botiguer fes la bogeria de posar els rètols en espanyol ens estimàriem

més trencar-li els vidres dels aparadors que trencar-li el cap (al botiguer).

Com tampoc podrien circular els autobusos i tramvies que indiquessin els trajectes i els preus del passatge en espanyol.

Els cremàriem.

De quan en quan s'entretenien a jugar a congressos universitaris catalans, autonomia universitària, universitat catalana i altres mandangues.

Llampants discursos, un xic de soroll, amenaces terribles... i tot plegat un pegat en un banc.

I els estornells de l'Estat vinga riure.

Que els professors expliquen i exigeixen que els estudiants contestin en espanyol? Doncs vaga general.

Nosaltres també hi aniríem a l'Àfrica... amb un esclap.

Els joves de aquell temps tenien dues sortides.

Primera, sublevar-se i fer la guerra aquí.

Segona. Atravessar l'Estret, empassar-se a Abd-El-Krim per tal de ajudar-lo a assolir l'independència del seu país i que després per paga els moros acompanyessin als catalans de retorn i tots plegats treure els espanyols de Catalunya.

No feien tabola per avencar les festes?

Però el que es veu que era un femer era la política.

En aquell temps de l'esclavatge la política no era l'art de governar el poble.

Era l'art de fer quartos.

Però quartos llargs, llargs.

Si en nostres dies es presentés un polític que explotant el sagrat nom de Catalunya s'hagués fet una fortuna i que per torna tingués la barra de fer ostentació de les seves riqueses en la pròpia terra que ha traït, pobre d'ell! li fariem una cara nova.

Els nostres avantpassats només tenien llengua.

Ja ho deien. "El catalanisme no ha treballat mai a l'ombra". Ja's coneixia, ja.

Ai! si els plansons ens hagués tocat sempre el sol, ai si no haguessim tingut fets!

Avui encara els catalans forem els búbis d'Espanya.

Tot començament és fàcil i els darrers graons són els més difícils de pujar.

J. W. Goethe

Charles Eaux

CAPITAINE D'INFANTERIE DE RÉSERVE

Etudes sur le combat

Preface du Maréchal Foch

PRIX 5 francs

PAYOT & Cie. - 106, Boulevard Saint-Germain, 116